

Standard č. 5

Podpora přirozeného sociálního prostředí

Kritérium 5a:

Pověřená osoba podporuje děti ve vztazích s přirozeným sociálním prostředím.

Kritérium 5b:

Pověřená osoba podporuje navazování a rozvíjení kontaktů a sociálních vztahů s osobami dítěti příbuznými nebo blízkými, je-li to v jeho zájmu a má písemně stanovena pravidla, jak a kde kontakt dítěte s těmito osobami probíhá, jak na kontakt připravuje dítě, pěstouny, rodiče, osoby zodpovědné za výchovu dítěte nebo osoby příbuzné, blízké.

Aktualizace jednotlivých dokumentů probíhá průběžně

Vypracovala:

*Jana Kučová, DiS. - vedoucí Prima rodiny
Spolupracoval tým pracovníků.*

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

Kriterium 5a:

Pověřená osoba podporuje děti ve vztazích s přirozeným sociálním prostředím.

Pracovníci Prima rodiny jsou si vědomi nutnosti podporovat a rozvíjet vztah dítěte svěřeného do PP s přirozeným sociálním prostředím, s vrstevníky, s biolog. rodiči, příbuznými, s osobami blízkými.

Prima rodina za tímto účelem pořádá i řadu aktivit a akcí, které jsou zaměřeny nejen na rodinu jako celek, na vztahy a soudržnost v rodině, ale i na pozitivní vzory, sdílení a umění nápodoby. Klíčový pracovník, viz dokument Role klíčového pracovníka, sleduje a mapuje nejen zájmy dítěte, ale i to, zda má dítě dostatečnou možnost tyto zájmy realizovat a rozvíjet. V případě, kdy se dítě nemůže rozvíjet v souladu se svými potřebami, zájmy či právy, pracovník Prima rodiny nabídne tzv. "plán podpory", kde navrhne a doporučí konkrétní kroky a aktivity, které budou mít za cíl tento deficit odstranit.

Kromě toho, že klíčový pracovník sleduje zda dítě svůj čas tráví smysluplnými aktivitami, mapuje i to, zda je řádně plněna školní docházka a jak dítě všestranně propívá, jaké jsou podmínky pro jeho seberozvoj. V individuálním plánu dítěte (IPD) je brán zřetel na to, zda má dítě dostatečný kontakt se svými vrstevníky, se širší rodinou, zda není izolováno či mu není neadekvátně bráněno v kontaktu s okolním světem, s přirozeným sociálním prostředím.

Klíčový pracovník sleduje projevy dítěte, úroveň jeho komunikace, jakým způsobem vyjadřuje své emoce a pocity. Vždy chce znát jeho vlastní názor a postoj.

Vhodnou formou pro řešení situací, která se osvědčila při zjištění, že dítě nedostatečně kvalitně tráví svůj volný čas, je např. spolupráce s nízkoprahovými zařízeními. Nízkoprahové zařízení nabízí dítěti řadu aktivit a dítě tak dostává možnost trávit svůj volný čas ve společnosti s ostatními dětmi, rozvíjet své schopnosti, dovednosti, zájmy a tím posilovat své pozitivní začleňování do týmu vrstevníků.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

V čase prázdnin se klíčový pracovník zaměřuje zejména na to, zda dítě tráví tento čas např. společnými rodinnými výlety, zda se účastnilo letního tábora, pobýlo v kruhu širší rodiny, mělo možnost se setkat se svými příbuznými, s osobami blízkými popř. biologickými rodiči. Kromě samotného kontaktu zajímá klíčového pracovníka kvalita a přínos těchto vztahů pro dítě.

Důležitým zůstává kontakt dítěte s biologickými rodiči. Pracovníci Prima rodiny plně respektují vztah, který má dítě s biologickým rodičem již vytvořen. Tento vztah sledují, mapují a průběžně vyhodnocují. Průběh je zaznamenáván v IPD.

Klíčový pracovník hovoří s dítětem svěřeným do PP o jeho vztahu k biologickým rodičům. Chce znát názor a postoj dítěte, jak vztah vnímá, zda je pro dítě vzájemný vztah motivující a přínosný, nebo je vztah pro dítě nějak poškozující, až ohrožující. Klíčoví pracovníci sledují prognózu a aktuální vývoj vztahů.

Kritérium 5b:

Pověřená osoba podporuje navazování a rozvíjení kontaktů a sociálních vztahů s osobami dítěti příbuznými nebo blízkými, je-li to v jeho zájmu a má písemně stanovena pravidla, jak a kde kontakt dítěte s těmito osobami probíhá, jak na kontakt připravuje dítě, pěstouny, rodiče, osoby zodpovědné za výchovu dítěte nebo osoby příbuzné, blízké.

Biologická rodina dítěte ve vztahu k rodině náhradní

- Náhradní rodič respektuje biologického rodiče jako dárce života a dárce příležitosti být součástí příběhu přijatého dítěte v roli náhradního rodiče.
- Důležitý je důvěrný a kvalitní vztah mezi náhradním rodičem a dítětem.
- Dítě je členem obou rodin – rodiny vlastní a rodiny pěstounské.
- S biologickým rodičem pracují další služby v regionu (např. Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, SAS aj.)

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- Původní rodina, kořeny, rodinný příběh, názor samotného dítěte na vlastní minulost a důvody k odebrání jsou součástí jeho identity.
- Dítě má dostatek příležitostí hovořit beze strachu o svých rodičích a sourozencích s pěstouny/osvojiteli v průběhu celé náhradní péče.
- Biologický rodič uznává pěstounství/osvojení jako pomoc jeho dítěti.

Děti na své vlastní rodiče často myslí. Myslí na ně, i když si je nepamatují. Povědomí dítěte, že se narodilo někomu jinému než náhradnímu rodiči, povědomí, že někde jinde žijí lidé, kteří s ním jsou spjati krví, tvoří nedílnou součást jeho identity.

Děti mívají ke svým biologickým matkám a otcům rozporuplné postoje, některé vyjadřují vztek a odmítnutí, některé po nich touží a omlouvají je. Úlohou pracovníků je pomoci posílit rodičovskou sebedůvěru pěstouna/osvojitele jinými způsoby než porovnáváním se s biologickým rodičem a doprovodit ho postupně k přijetí faktu, že vlastní rodič je součástí přijatého dítěte.

Ukazatelem vhodnosti kontaktu s biologickým rodičem je vyhodnocení situace samotným dítětem a také to, zda kontakt biologickému rodiči pomáhá k pozitivní změně jeho života. Je důležité s biologickými rodiči pracovat, provázet je během kontaktů, připravovat je nebo s nimi konzultovat kontakty s dítětem bez asistence.

Jak může s dítětem mluvit o biologických rodičích klíčový pracovník

- Ptejte se nejdříve dítěte na jeho názory a vzpomínky. Vycházejte z nich, navazujte na ně.
- Nelžete.
- Informace vybírejte a „dávkujte“ podle věku a stavu dítěte.
- Rodiče nehodnoťte. Pokud vám to činí obtíže, zkuste popisný způsob. Můžete hodnotit činy rodiče, ne však jeho samotného.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- Nahlas pojmenujte pocity dítěte a vlastní pocity. Např.: „Mám obavy, co se ti honí hlavou, když o mámě vůbec nemluvíš.“
- Při nedostatku informací o rodičích zapojte společně s dítětem fantazii. Dětská přání ohledně mámy a táty můžete splnit alespoň v představách. Můžete si s dítětem vymýšlet, co asi jeho rodiče dnes dělají. Nakonec dítěti zopakujte, že vše byly jen představy a že skutečnost opravdu neznáme. Je nutné, aby dítě rozlišovalo skutečnost a sen.
- Neslibujte. Pozor na tvrzení: „Neboj, mamka určitě napíše.“
- Nebojte se říci: „Nevím.“
- Sdílejte s dítětem jeho pocity, vzpomínky, představy, názory. Nekonfrontujte se s nimi, pouze sdílejte.

Pyramida intenzity kontaktů dítěte s biologickým rodičem

Následující pyramida jednoduše strukturuje intenzitu vztahů dítěte s biologickým rodičem. Začínáme vždy na základně, pokračujeme středem a končíme vrcholem. Zachování tohoto směru je podmínkou dobře navázaného vztahu a většího bezpečí pro dítě. Pokud se nebudeme dostatečně věnovat dolním patřům, nepodaří se dobře navázat vztah (vrchol pyramidy).

Pyramida je vodítko, do jaké míry se informacím, hledání rodinných kořenů či kontaktům věnovat. Klíčem je rozhodnout se, jakého vztahu nebo kontaktu chceme dosáhnout. Existuje-li možnost, že se dítě do původní rodiny vrátí nebo že pravidelný kontakt s biologickým rodičem bude pro dítě prospěšný (i bez návratu do původní rodiny), snažíme se o postup všemi patry pyramidy zespodu nahoru. ***Existuje-li nějaká překážka, například biologický rodič nežije, nebo dítě nadále odmítá, dítě v minulosti týral a to je při zmínce o něm stále traumatizované, zůstáváme ve spodních patrech pyramidy.*** S největší pravděpodobností se do výstupu na vrchol nepustíme. Můžeme však dítěti poskytnout příležitost potkat se s ostatním příbuzenstvem, poznat sourozence, poslechnout si rodinné historky a vše, co mu pomůže pochopit jeho příběh, dotvořit jeho pravou identitu. Mluvíme teď o prostředním patru pyramidy. Sem patří i ojedinělá

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

setkání s vlastním rodičem, kdy nejde o navázání vztahu, ale o získání informací o rodiči. Ani toto prostřední patro pyramidy nemusí být vždy naplněno. Můžeme zůstat v dolním patře komunikace o rodině, buď z důvodu absence jakýchkoliv identifikačních údajů o biologické rodině (např. anonymní adopce, babybox) nebo kvůli negativnímu postoji dítěte k informacím o rodině vůbec.

Spodní patro pyramidy je však pro všechny v náhradní rodinné péči povinné.

Do výstupu do dalších pater se nepouštíme ani tehdy, pokud ještě náhradní rodič k tomuto kroku nevyzrál. Dítě má mít v pěstounovi/osvojiteli oporu, takže zralost postupovat výš by měla být vzájemně sladěna. Bude-li pracovník nutit náhradní rodinu k pravidelnému kontaktu s biologickým rodičem (kterého dítě například 6 let nevidělo) a pěstoun se ještě nesmířil ani s tím, že by měl s dítětem o jeho vlastní rodině otevřeně, slušně a věcně mluvit, pak se takový kontakt jen stěží podaří udělat bezpečný.

Při zvažování kroků ohledně kontaktování biologické rodiny dítěte si nejprve zvolte prozatímní cíl, bezpečný pro dítě, začněte na základně pyramidy. Je-li cíl výše než základna nebo si dítě samo žádá více než jen komunikaci o vlastních rodičích, přejděte do prostředního patra. Stále sledujte prožívání dítěte, vyhodnocujte jeho reakce na dodané informace o biologické rodině. Ve špičce pyramidy se ocitne menšina dětí v náhradní péči, nejčastěji v případech příbuzenské péče nebo v případech přechodného umístění dětí v náhradní rodině s reálnou vizí návratu.

Respektujte tempo a potřeby dítěte! Dítě má právo na vztek, trucováním, strach, nenávisť. Pomozte dítěti s takovými emocemi, nabízejte dialog a následujte jeho tempo.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

Pyramida intenzity kontaktů dítěte s biologickým rodičem

Vztah s biologickými rodiči

Cíl: návrat k rodičům nebo kvalitní vztah s nimi

Nástroj: pravidelný kontakt

Hledání rodinných kořenů

Cíl: pomoci dítěti pochopit jeho příběh, cítit vlastní celistvost, utvořit si vlastní identitu, vědět, „kdo jsem“

Nástroje: vyhledávání informací o rodině a rodinných artefaktů, hledání informací o širším příbuzenstvu, setkání s rodiči nebo jinými příbuznými za účelem získání informací, vytváření knihy života

Otevřená komunikace o vlastní rodině

Cíl: sdílet pocity, znát pravdu o původní rodině dítěte, zrušit tabu s ní spojená, posílit důvěru mezi dítětem a náhradním rodičem

Nástroje: pravidelný otevřený rozhovor náhradního rodiče s dítětem, jeho opakované nabízení

Asistovaný kontakt (AK)

- *možnosti navázání kontaktu,*
- *formy kontaktu,*
- *kritéria pro stanovení přímého či nepřímého kontaktu a jeho intenzity,*
- *příprava biologického rodiče,*
- *příprava dítěte,*
- *příprava náhradního rodiče (dále jen NR),*
- *příprava osoby odpovědné za výchovu dítěte nebo osoby s dítětem příbuzné nebo blízké,*
- *asistovaný kontakt,*
- *pravidla setkání,*
- *doporučený průběh setkání,*
- *období po kontaktu (mezidobí),*
- *vyhodnocení po klíčovém setkání.*

Prima Vizus, o. p. s.

Kontaktní adresa: Prima rodina

náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb

Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/

Štefánikova 2515, Aš 352 01

e-mail: primarodina@primavizus.cz

web: www.prima-rodina.cz

Facebook: Prima Rodina Cheb

Asistovaný kontakt zajišťuje v Prima rodině určený sociální pracovník – koordinátor AK. Tento pracovník zúčastněné během asistovaného kontaktu „provádí a vede“. Zároveň všechny aktéry na kontakt připraví. Kontakt bývá úspěšný jen tehdy, pokud o něj biologický rodič i dítě projeví zájem. Děti a jejich vlastní rodiče/další příbuzní mohou udržovat kontakt i bez vašeho vědomí, a to nejčastěji prostřednictvím facebooku. Nemáte-li přístup k účtu dítěte či jeho důvěru, nezjistíte to.

Možnosti navázání kontaktu:

1. biologický rodič se ozve sám (nejčastěji kontaktuje pracovníka OSPOD)
2. na přání dítěte je biologický rodič kontaktován pracovníkem OSPOD a souhlasí se setkáním
3. na přání dítěte je biologický rodič kontaktován pracovníkem OSPOD, ale setkat se s dítětem nechce
4. biologický rodič dítě navštěvuje již před jeho svěřením do pěstounské péče (např. v dětském domově)
5. biologický rodič dítě navštěvuje nepravidelně a dítě bývá po setkání silně rozrušené

Formy kontaktu

1. Kontakt přímý
 - setkání dítěte s vlastním rodičem (návštěva, setkání na neutrální půdě, výlet/procházka dítěte s rodičem, pobyt dítěte u rodiče). Kontakt se může odehrávat za asistence pracovníka, nebo bez asistence.
2. Kontakt nepřímý
 - psaná forma (dopisy, e-maily, chat, internetové sociální sítě)
 - mluvená forma (telefonování, Skype či jiná média)

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- mentální kontakt (otevřená komunikace náhradního rodiče/pracovníka s dítětem o jeho vlastní rodině, názorech na ni či o vzpomínkách, dále prohlížení fotografií a jiných artefaktů z původní rodiny apod.)

Kritéria pro stanovení přímého či nepřímého kontaktu a jeho intenzity kontaktu

- Jaký je účel kontaktu? Je cílem návrat dítěte do původní rodiny, nebo ne?
- Jak silný je vztah mezi dítětem a jeho vlastními rodiči?
- Jaká jsou rizika bezpečnosti kontaktu pro dítě?
- Jaká jsou přání dítěte ohledně kontaktu a jak na možnost kontaktu reaguje?
- V jaké vývojové fázi a psychické kondici se dítě nachází?
- Jakou podporu dostávají pěstouni?
- Jakou podporu dostává vlastní rodič?
- Jakou podporu dostává dítě?
- Jak vlastní rodiče reagují na možnost setkávání s dítětem?
- K jakým změnám vztahu došlo od posledního setkání mezi dítětem a rodičem?
- Narušují návštěvy vlastního rodiče bezpečnou životní rutinu dítěte (například dlouhá cesta na setkání, adaptační fáze připoutání k pěstounům apod.) a do jaké míry?
- Zvažuje se do budoucna kontakt s otcem (nejen s matkou) a širším příbuzenstvem?
- Kde se návštěvy uskuteční?

Před samotným asistovaným kontaktem proběhne informační schůzka se všemi aktéry (s každým zvlášť) o možnosti setkání, zjišťování přání, očekávání a případných rizik.

Může být uzavřena písemná dohoda o kontaktu, kde jsou popsána pravidla kontaktu mezi náhradní rodinou a biologickými rodiči (osoby blízké). Dohoda dává pravidla a společnou odpovědnost za sjednané postupy. V Dohodě může být sjednáno – koordinace setkávání, cíl setkávání, délka kontaktu, pravidla kontaktu, příprava na setkávání aj.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

a) Příprava biologického rodiče

I rodič, který v minulosti opustil své dítě nebo o něj dostatečně nebojoval, je klientem potřebujícím náš respekt a důvěru.

- Ptejte se rodiče, zda je jeho zájem o dítě dlouhodobý (cíl setkání). V případě, že zjistíte, že rodič chce jen vědět, jak se dítěti daří, je lepší setkání nedoporučit, ale informace o dítěti rodiči poskytněte (jak se dítě má, co umí, jak se mu daří ve škole, jací jsou jeho pěstouni atd.). Kontakt přestaňte pro všechny zúčastněné připravovat. Zajistěte si ale možnost rodiče později znovu kontaktovat, kdyby se jeho rozhodnutí změnilo. Pokud by se tak stalo, je třeba jeho otevřenost kontaktu s dítětem a zájem o ně podpořit.
- V průběhu setkávání požádejte rodiče o starší i současné fotografie (vlastní i dítěte, popřípadě sourozenců, prarodičů apod.).
- Nechte rodiče plakat.
- Nechte rodiče se obhajovat a ospravedlňovat. Nahromaděné emoce se musí uvolnit dříve než při setkání s dítětem.
- Provázejte rodiče vyprávěním rodinného příběhu, pomáhejte mu hledat chvíle, kdy svou rodičovskou roli zvládal.
- Ukotvujte s ním pěkné rodinné zážitky z doby, kdy byl se svým dítětem.
- Dávejte rodiči prostor na dotazy ohledně setkání nebo současného života dítěte.
- Máte-li informace o životě dítěte, uvážlivě je rodiči poskytněte (s mírou a výběrově – např. zpočátku nesdělujte přesnou adresu bydliště dítěte).
- Máte-li fotografie dítěte v pěstounské rodině či jeho výtvary, rodiči je dejte/ukážete.
- Povězte rodiči, jak bude kontakt probíhat, kdo přijde. Nechte rodiče klást otázky.
- Kontakt si nanečisto přehrajte.
- Proberte s rodičem pravidla při kontaktu a po něm.
- Rodiče upozorněte, že první kontakt mají všichni „přežít“ bez velké újmy, a proto je vhodné držet se bezpečných konverzačních témat (škola, prázdniny, přátelé, informace

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

o širší rodině apod.). Rozhodně si s rodičem promluvte o tom, proč by neměl na první schůzce dítě zahltit emotivním vysvětlováním, proč kdysi došlo k jejich odloučení, a proč by se neměl ospravedlňovat.

- Doporučte rodiči, aby na první setkání dítěti přinesl malý dárek (nejlépe sladkost).
- Rodič by měl vědět, že dítě v rámci své přípravy může volit, jak ho chce při kontaktu oslovovat. Připravte rodiče na možnost, že mu dítě bude chtít třeba i vykat, oslovovat ho příjmením apod., a požádejte ho, aby tuto volbu dítěte respektoval.
- Připravte rodiče na možnost, že dítě oslovuje své pěstouny „mami a tati“ a pomozte mu to přijmout.
- Sestavte s rodičem seznam otázek pro náhradního rodiče a pro dítě.

b) Příprava dítěte

- Mluvte s dítětem o všech informacích, které má o své původní rodině, a posléze z nich vycházejte.
- Kromě informací, které dítě o své rodině má, se ho ptejte na jeho názor (např. proč si dítě myslí, že nežije s rodičem).
- Chce-li mít dítě na některých přípravných schůzkách svého náhradního rodiče, umožněte mu to.
- Dítě nepřesvědčujte o nevině rodiče.
- Buďte připraveni pomoci dítěti s protichůdnými pocity a jejich přijetím.
- V průběhu setkávání požádejte dítě o starší i současné fotografie, které je ochotno poskytnout pro období příprav svému biologickému rodiči.
- Máte-li vhodné informace o životě rodiče, uvážlivě je dítěti poskytněte (např. zpočátku nesdělujte přesnou adresu bydliště rodiče nebo dítěti neříkejte, že se zase pokusil o sebevraždu).
- Ukotvujte s dítětem pěkné rodinné vzpomínky z doby, kdy bylo se svým rodičem.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- Vyzvěte dítě, aby mluvil o svém strachu ze setkání. S potenciálními strachy dál pracujte, hledejte možnosti, jak strachu předejít či jak řešit situaci, kdy se obavy dítěte naplní.
- Vyzvěte dítě, aby se s vámi podělilo o očekávání ze setkání a období po něm.
- Povězte dítěti, jak bude kontakt probíhat, kdo přijde. Nechte dítě klást otázky.
- Dejte dítěti možnost vidět prostory, kde se kontakt bude odehrávat.
- Kontakt si nanečisto přehrajte (nejlépe za pomoci plyšáků).
- Dávejte dítěti prostor na dotazy ohledně kontaktu nebo současného života biologického rodiče.
- Proberte s dítětem pravidla při kontaktu a po něm.
- Dítě upozorněte, že první kontakt mají všichni „přežít“ bez velké újmy, proto je vhodné držet se bezpečných konverzačních témat (škola, prázdniny, přátelé, informace o širší rodině apod.).
- Sestavte s dítětem seznam otázek pro vlastního rodiče.
- Zeptejte se dítěte, jak chce rodiče na setkání oslovovat, proberte všechny možné varianty.

c) Příprava náhradního rodiče (dále jen NR)

- Dejte NR prostor pro uvolnění pocitů, které životní změna (zájem dítěte setkat se se svým rodičem) přinesla.
- Nesud'te jeho konkurenční postoj a obavy o ztrátu dítěte. Pomozte mu.
- Povězte NR, jak bude kontakt probíhat, kdo přijde. Nechte ho klást otázky.
- Kontakt si nanečisto přehrajte.
- Dávejte NR prostor na dotazy ohledně setkání nebo současného života rodiče.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- Má-li pěstoun obavu o dítě, domluvte mu společné přípravné setkání s dítětem, aby si společně mohli vše vyříkat, sdílet obavy, nebo se naopak podpořit.
- Proberte s NR pravidla při kontaktu a po něm.
- Především NR upozorněte, že první kontakt mají všichni „přežít“ bez velké újmy, proto je vhodné držet se bezpečných konverzačních témat (škola, prázdniny, přátelé, informace o širší rodině apod.).
- Sestavte s NR seznam otázek pro biologického rodiče a pro dítě.
- Vyzvěte NR, aby s vámi mluvil o svém strachu ze setkání a po něm. S potenciálními strachy dál pracujte, hledejte možnosti, jak jim předejít, či možná řešení situace, pokud by se obavy naplnily. Nejčastější bývá strach NR, že může dítě ztratit, a zjednodušené myšlenkové schéma „potkali se – to znamená, že se zahájí přechod dítěte k původní rodině“. Máme-li informace, že tomu tak není, NR uklidňujeme. Máme-li informace, že tato možnost existuje, pomáháme NR se s tím vyrovnat a přehodnotit jeho roli rodiče-pěstouna.
- Vyzvěte NR, aby se s vámi podělil o očekávání ze setkání a období po něm.
- Upozorněte NR, aby před dítětem biologického rodiče nepomlouval, nedevalvoval.

d) Příprava osoby odpovědné za výchovu dítěte nebo osoby s dítětem příbuzné nebo blízké

Postupuje se stejně, jako v bodě c). Pouze v případě, že by osobou příbuznou nebo blízkou bylo dítě, postupuje se podle bodu b).

Asistovaný kontakt

V případě, že se všichni cítí připraveni na setkání, domluvíme vhodný termín a kontakt realizujeme. Setkání (asistovaný kontakt) se uskuteční na některém z těchto kontaktních míst

Prima rodiny:

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
- Husitská 2053, Sokolov 356 11 (Gymnázium Sokolov)
- Štefánikova 2515, Aš 352 01.

Vybavení kontaktních míst více standard č. 3.

Kontaktní místa lze považovat za neutrální území a proto je vhodné první setkání realizovat zde. Další kontakty se mohou odehrávat také mimo tato místa, např. na společné procházce či výletě, v domově pěstounské rodiny či biologického rodiče a jinde.

Účastníky kontaktu jsou – biologický rodič/rodiče, dítě/děti, náhradní rodič/rodiče, koordinátor AK.

Pravidla setkání

- vzájemný respekt
- právo setkání předčasně ukončit, pokud kdokoliv bude v psychické nepohodě
- stanovení délky setkání („Jsme tu od – do.“)
- nastavení vzájemného oslovování
- respektování pravomocí koordinátora a dodržování jeho instrukcí
- komunikovat slušně, bez výčitek
- právo cítit se jakkoliv
- nic neslibovat
- jiné pravidlo (stanovené na základě rodinného příběhu a znalosti rodinné situace, účastníků setkání)

Pravidla se stanovují na prvním setkání. Měla by být vyhlášena a mohou být viditelně vyvěšena v písemné podobě (měla by být napsána dostatečně velkým písmem). Pomohou nám v průběhu kontaktu eliminovat potenciální problémy.

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

Doporučený průběh setkání

- Na první setkání je vhodné mít dostatek času – např. 1,5 – 2 hodiny, v případě úspěchu je možné trvání dalších setkání postupně prodlužovat.
- Seznámení všech zúčastněných a stanovení oslovování (např. vykání/tykání, křestní jména, jenom příjmení apod.).
- Oživení pravidel kontaktu.
- Kolečko představení (Pokud se zúčastnění neznají. Nechte každého účastníka říci, s čím přichází, co od setkání očekává, s jakým pocitem by chtěl odcházet, jak mu právě je – tyto otázky klade koordinátor AK) U velmi malých dětí se snažíme co nejrychleji o společnou hru, aby pro ně „povídací“ úvod nebyl stresující a dlouhý.
- Výběr dalšího směřování (Nabídněte rodičům a dítěti možnosti, jak setkání může probíhat dál: např. každý něco řekne o svém dosavadním životě, prohlížení fotografií či výkresů, odpovídání na připravené otázky, u malých dětí společná hra apod.).
- Opakování nabídky výběru dalšího směřování (podle času).
- Společné vyhodnocení setkání, jak se zúčastnění cítí, co kdo setkáním získal, návrhy na mezidobí.
- Rozloučení a poučení o pravidlech chování v mezidobí.

Na konci schůzky není vhodné se ptát, zda se zúčastnění chtějí znovu setkat. Odpověď většina z nich ještě nezná, jsou pod vlivem emocí z prvního kontaktu a potřebují čas na zpracování myšlenek a pocitů. Všechny poučíme o mezidobí a individuálním vyhodnocení situace s každým zvlášť, z něž dostanou všichni výstup do konkrétního termínu.

Období po kontaktu (mezidobí)

- Pokud se zúčastnění nedohodli jinak, dítě a biologický rodič se sami nekontaktují.
- Potřebuje-li biologický rodič v mezidobí vyřešit s náhradním rodičem (či dítě s biologickým

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

- rodičem) nějakou záležitostí, využívá k tomu prostředníka – koordinátora. V případě, že jsou obě strany schopné domluvy, prostředníka využívat nemusí, ale informují ho o proběhlé komunikaci.
- Pokud byly zadány úkoly, je vhodné je splnit (např. konkrétní osoba zjistí určitou informaci, dítě namaluje pro rodiče obrázek, pěstoun se odmění za zvládnuté setkání apod.).
- Dítě může být vyzváno, aby napsalo rodiči dopis, nebo rodič napíše dítěti. Předání dopisu by měl zprostředkovat koordinátor AK.

Pravidla pro chování v mezidobí by měli účastníci znát z klíčového setkání. Koordinátor AK ověří, zda tomu tak je.

Vyhodnocení po klíčovém setkání

Po setkání dá koordinátor AK dítěti a náhradnímu rodiči prostor k vyjádření, jak a zda si přejí, aby kontakt s biologickým rodičem dále pokračoval. Biologický rodič je o tomto postupu informován a čeká na výsledek. Koordinátor AK informuje o průběhu/výsledcích kontaktu pracovníka OSPOD. Pracovník OSPOD má právo do kontaktu vstupovat, chránit zájem dítěte.

Dokument: Standard č. 3

Přílohy: Role klíčového pracovníka

Účinnost: ode dne 15.8.2013

Aktualizováno: březen 2018

Schválil ředitel společnosti: MUDr. Ing. Robert Plachý

Prima Vizus, o. p. s.
Kontaktní adresa: Prima rodina
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 02 Cheb
Husitská 2053, Sokolov 356 11/ Gymnázium Sokolov/
Štefánikova 2515, Aš 352 01
e-mail: primarodina@primavizus.cz
web: www.prima-rodina.cz
Facebook: Prima Rodina Cheb

